

Brüssel, 26.1.2017
COM(2017) 38 final

2017/0013 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

**millega muudetakse direktiivi 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise
kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2017) 22 final}

{SWD(2017) 23 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Direktiivis 2011/65/EL (teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes, edaspidi „RoHS 2 direktiiv“) on sätestatud eeskirjad teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes. RoHS 2 direktiivi sätteid kohaldatakse kõigi ELi turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete suhtes, olenemata sellest, kas need on toodetud ELis või kolmandas riigis. RoHS 2 direktiiv puudutab peamiselt elektri- ja elektroonikaseadmete tööstustootjaid, importijaid ja levitajaid ning samuti selliste toodete tarbijaid.

RoHS 2 direktiiviga käsitletakse jäätmekäitluse kõige olulisemat küsimust – jäätmetekke vältimist. Jäätmetekke vältimine hõlmab meetmeid, millega vähendatakse kahjulike ainete sisaldust materjalides ja toodetes. Ohtlike ainete koguse vähendamine elektri- ja elektroonikaseadmetes toob lõpptulemusena kasu selliste jäätmete käitlemisel. Direktiiviga soodustatakse toodete korduskasutust ja kasutatud materjalide ringlussevõttu, mis toetab ringmajandust.

RoHS 2 direktiiv on vajalik selleks, et hoida ELis ära kaubandustõkkeid ja konkurentsimoonusi, mis võivad tuleneda erinevustest eri liikmesriikide selliste seaduste või haldusmeetmete vahel, millega käsitletakse elektri- ja elektroonikaseadmetes kasutatavate ohtlike ainete piiramist. Samuti aitab direktiiv kaasa inimeste tervise kaitsele ning keskkonnahoidlikule elektroonikaromude taaskasutamisele ja kõrvaldamisele.

RoHS 2 direktiiv on uuesti sõnastatud direktiiv 2002/95/EÜ (edaspidi „RoHS 1 direktiiv“). Mõlemad RoHS direktiivid on aidanud vähendada ohtlike materjalide kasutamist kogu maailmas. Mitmed riigid, nagu Hiina, Korea ja USA on vastu võtnud RoHS direktiividega sarnaseid õigusakte.

RoHS 2 direktiivis on sätestatud uued mõisted ja on laiendatud direktiivi kohaldamisala, et hõlmata meditsiiniseadmed ning seire- ja valveseadmed. Kõnealuste sätete mõju hinnati komisjoni 2008. aasta ettepaneku raames. RoHS 2 direktiiviga kehtestati veel teisigi muudatusi, näiteks avati direktiivi kohaldamisala uue kategooria 11 („muude kategooriatega hõlmamata elektri- ja elektroonikaseadmed“) lisamisega. Tänu neile muudatustele saab RoHS 2 direktiivi kohaldada kõigi elektri- ja elektroonikaseadmete suhtes (välja arvatud selliste seadmete suhtes, mis on selgesõnaliselt direktiivi kohaldamisalast välja jäetud) ning samuti võimaldab see anda elektri- ja elektroonikaseadmetele laiema tõlgenduse, mis põhineb uuel definitsioonil elektrist sõltumise kohta. Kõnealuseid avatud kohaldamisala käsitlevaid sätteid ei hinnatud eraldi, kui need RoHS 2 direktiivi sisse viidi.

Komisjonil on volitus hinnata, kas seoses elektri- ja elektroonikaseadmete mõistega on vaja muuta direktiivi kohaldamisala ja kas tulenevalt avatud kohaldamisala kehtestamisest 2011. aasta uuesti sõnastatud direktiivis on RoHS 2 direktiivi kohaldamisalast vaja välja jätta täiendavaid tooterühmi. Komisjon on kõnealuse hindamise läbi viinud ning on teinud RoHS 2 direktiivi kohaldamisalaga seoses kindlaks mitmeid probleeme, mida on vaja lahendada, et hoida ära direktiivi soovimatut mõju.

Kui komisjon jätab ettepaneku tegemata, tekiksid pärast 22. juulit 2019 järgmised probleemid:

- keelatakse järelturu tehingud (nt edasimüük, kasutatud kaupade turg) direktiivi kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmetega ehk nn täielik keeld (*hard-stop*);

- peatatakse võimalus remontida kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmete alarühma tooteid varuosadega, kui seade on turule lastud enne nimetatud kuupäeva;
- (praegu RoHS direktiivi kohaldamisalast välja jäetud) võrgutoitel maanteeväliste liikurmasinate ning muidu samasuguste, kuid akutoitel või sisepõlemismootoriga masinate erinev (turgu moonutav) käitlemine;
- vileorelite „*de-facto*“ ELi turule laskmise keeld (kuna need ei vasta RoHS direktiivi nõuetele, sest soovitud heli tekitamiseks kasutatakse pliidi).

Need neli probleemi võivad mõjutada ELi turgu, tootjaid ja kodanikke ning avaldada negatiivset majanduslikku, keskkonna-, sotsiaalset ja kultuurilist mõju.

Seega käsitletakse komisjoni ettepanekus kohaldamisalaga seotud probleeme, mida ei ole võimalik lahendada ei ainete asendamise ega erandite tegemise või juhiste andmise teel (nt konkreetsete tooterühmade puhul, mille puhul nõuetele mittevastavus on alaline probleem) või juhul kui kohaldamisalaga seotud sätted põhjustavad turumoonutusi, nimelt:

- järelturu tehingud RoHS 2 direktiiviga hõlmatud elektri- ja elektroonikaseadmetega, mis jäid RoHS 1 direktiivi kohaldamisalast välja;
- RoHS 2 direktiiviga hõlmatud elektri- ja elektroonikaseadmete varuosad, mis jäid RoHS1 direktiivi kohaldamisalast välja;
- maanteevälised võrgutoitel töötava ajamiga masinad;
- vileorelid.

Käesolevas ettepanekus käsitletakse ka RoHS 2 direktiivi rakendamisel saadud kogemusi, mis on kooskõlas selle üldiste eesmärkide ning õigusliku selguse nõuetega.

Ettepanek ei ole õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi osa.

Kooskõla kehtivate õigusnormidega

Ettepanekus järelturu tehingute käsitlemise eesmärk on RoHS 2 direktiivi täieliku sidususe taastamine ELi üldiste tooteid käsitlevate õigusaktide põhimõtetega. Eelkõige, nagu esitatud sinises raamatus, milles antakse horisontaalseid juhiseid turulelaskmise rolli kohta tooteid käsitlevates ELi õigusaktides¹: „*Turul kättesaadavaks tegemise ajal peavad tooted vastama turule laskmise ajal kohaldatavatele liidu ühtlustamisõigusaktidele. Liidus toodetud uued tooted ja kõik kolmandatest riikidest imporditud tooted – nii uued kui ka kasutatud – peavad seega olema kooskõlas kohaldatavate liidu ühtlustamisõigusaktide sätetega sel ajal, kui nad turule lastakse ehk esmakordselt liidu turul kättesaadavaks tehakse. Pärast turule laskmist võib nõuetele vastavaid tooteid lisakaalutlusteta edasises tarneahelas kättesaadavaks teha, isegi kui kohaldatavaid õigusakte või asjaomaseid harmoneeritud standardeid muudetakse, välja arvatud juhul, kui õigusaktides on sätestatud teisiti.*“ Mõisted „*turul kättesaadavaks tegemine*“ ja „*turulelaskmine*“ on määratletud RoHS 2 direktiivis. Järelturu tehingud, nagu näiteks elektri- ja elektroonikaseadmete edasimüük, samuti ka remont, varuosade vahetus, parandamine ja korduskasutus, on juba enamiku (kuid mitte kõigi) elektri- ja elektroonikaseadmete puhul lubatud.

- (1) Elektri- ja elektroonikaseadmeid, mis jäid välja RoHS 1 direktiivi kohaldamisalast, kuid mis ei oleks kooskõlas RoHS 2 direktiiviga, võib RoHS 2 direktiivi kohaselt siiski jätkuvalt turul kättesaadavaks teha kuni 22. juulini 2019. Pärast nimetatud

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2016:272:TOC>

kuupäeva keelatakse nõuetele mittevastavate elektri- ja elektroonikaseadmete esmakordne turulelaskmine ning järelturu tehingud (nt edasimüük) nendega. Selline järelturu tehingute täielik keelamine mõjutab meditsiiniseadmeid, seire- ja kontrolliseadmed ning muid kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmeid. Kõnealune järelturu tehingute takistamine ei ole kooskõlas tooteid käsitlevate ELi õigusaktide üldiste põhimõtetega. Seepärast teeb komisjon ettepaneku jätta välja säte järelturu tehingute täieliku keelamise kohta.

- (2) RoHS 2 direktiivis on üldisest ainete suhtes kehtestatud piirangutest tehtud erand kaablite ja varuosade suhtes, mis on ette nähtud järk-järgult direktiivi kohaldamisalasse kuuluma hakkavate elektri- ja elektroonikaseadmete rühmade remondiks, korduskasutuseks, funktsioonide ajakohastamiseks või võimsuse suurendamiseks. Siiski ei nimetata erandis muid kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmeid kui meditsiiniseadmeid ning seire- ja kontrolliseadmeid. See teeb võimatuks varuosade kasutamise pärast 22. juulit 2019 ning tekitab põhjendamatu erinevust seadmete käitlemisel. Seepärast teeb komisjon ettepaneku kehtestada konkreetne säte varuosade välja jätmiseks ainete suhtes kehtestatud piirangute kohaldamisalast, et oleks võimalik igal ajal remontida kõiki ELi turule lastud RoHS 2 direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid elektri- ja elektroonikaseadmeid.
- (3) RoHS 2 direktiivis on loetletud kümme konkreetset seadmetüüpi, mis on avatud kohaldamisalast välja jäetud. Üks väljajäetud seadmetüüp („üksnes majandus- ja kutsetegevuseks kättesaadavaks tehtud maanteevälised liikurmasinad“) hõlmab üksnes sisseehitatud jõuallikaga masinaid. Selle sätte tõttu käsitletakse muus osas sarnaseid masinaid kahe erineva õiguskorra alusel ainult sel põhjusel, et nende jõuallikad on erinevad (sisseehitatud või väline). Komisjon teeb ettepaneku muuta mõiste „üksnes majandus- ja kutsetegevuseks kättesaadavaks tehtud maanteevälised liikurmasinad“ määratlust nii, et see hõlmaks ka võrgutoitel ajamiga masinaid.
- (4) Samuti teeb komisjon ettepaneku lisada väljajäetud seadmete loetelusse vileorelid, kuna nende puhul puuduvad asendusvõimalused.

RoHS 2 direktiivi kohaselt peaks ainete suhtes kehtestatud piirangute puhul olema määratletud piiratud kestus ja seepärast on erandite algus- ja lõpukuupäevad esitatud kas otseselt III ja IV lisa kannetes või kaudselt nende maksimaalse kehtivusaja kaudu artikli 5 lõikes 2. Kehtiva artikli 5 lõike 2 kohaselt ei ole kategooria 11 suhtes kehtestatud maksimaalset kehtivusaega.

Kuigi artikli 5 lõikes 5 ei ole sätestatud konkreetset tähtaega, millal komisjon peab tegema otsuse uute erandite taotluste kohta, peab ta otsuse erandi uuendamise taotluse kohta tegema hiljemalt 6 kuu jooksul enne kehtiva erandi aegumiskuupäeva, mis on tegelikkuses osutunud mitteteostatavaks. Võttes arvesse, et erandi uuendamise taotlus tuleb esitada hiljemalt 18 kuud enne erandi kehtivusaja lõppu, tähendab see seda, et komisjon peab tegema otsuse kehtiva erandi uuendamise kohta 12 kuu jooksul pärast taotluse saamist, välja arvatud juhul, kui konkreetne olukord õigustab teistsugust tähtaega. Sellest tähtajast kinnipidamine on tegelikkuses võimatu, kuna uuendamistaotluse hindamiseks on vaja läbida mitu kohustuslikku menetlusetappi. Selline tähtaeg ei anna mingit lisaväärtust juba olemasolevale läbipaistvale

uuendamistaotluste hindamise menetlusele ning praktikas teostamatuks osutunud tähtja säilitamine ei anna kindlustunnet ettevõtjatele ja sidusrühmadele. Tegevuse jätkumine on igal juhul tagatud, kuna turuosalisel saavad tugineda sellele, et kehtiv erand jääb kehtima seni, kuni otsus uuendamistaotluse kohta on vastu võetud. Seega tuleks jätta välja säte ajavahemiku kohta, mille jooksul komisjon peab tegema otsuse erandi uuendamise taotluse kohta.

Kooskõla muude ELi tegevuspõhimõtetega

Käesolevas ettepanekus käsitletavad meetmed ei muuda RoHS 2 direktiivi põhimõttelist käsitusviisi ega selle kooskõla muude õigusaktidega. RoHS 2 direktiiv ja REACH määrus on meetmete vastastikuse mõju osas omavahel kooskõlas. Eelkõige kehtestatakse direktiivis REACH määrusega kooskõla tagav säte nii uute ainete piiramise kui ka piirangutest erandite tegemise kohta.

RoHS 2 direktiiv on kooskõlas ka muude tooteid käsitlevate õigusaktidega nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta. Muud ELi õigusaktid, näiteks need, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid või töötervishoidu ja -ohutust, võivad sisaldada elektri- ja elektroonikaseadmete kasutusetapiga seotud iseseisvaid kohustusi, kuid neis ei ole kattuvusi RoHS 2 direktiivi nõuetega.

2. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA ÕIGUSLIK KÜLG

RoHS 2 direktiivi ja käesoleva algatuse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, mille eesmärk on tagada siseturu toimimine, ühtlustades selleks liikmesriikide õigus- ja haldusnorme siseturu toimimise kohta.

Käesolevas ettepanekus käsitletavaid probleeme ei saa lahendada ilma RoHS 2 direktiivi kohaldamisala muutmata, kuna need probleemid lähtuvad RoHS 2 direktiivi kohaldamisala ja sellega seotud sätete praegusest õiguslikust määratlusest. Neid probleeme saab lahendada üksnes ELi tasandil, kuna sätetel, milles käsitletakse ELi turule lastavates elektri- ja elektroonikaseadmetes sisalduvaid ohtlikke aineid, on otsene mõju ELi ühtsele turule ja seetõttu ei saa neid kehtestada liikmesriikide tasandil ilma, et see tekitaks moonutusi turul.

Käesolevad ettepanekud on ainsad poliitikavariandid, millega saab kõnealuseid ELi ühtset turgu tervikuna mõjutavaid probleeme täielikult lahendada. Kõigi muude võimalike poliitikavariantidega ei oleks võimalik kindlakstehtud probleeme lõplikult ja terviklikult lahendada ega tagada õiguskindlust.

Mõju hindamise aruandes on esitatud täiendavad viited ettepanekute proportsionaalsuse kohta. Käesolevas algatuses käsitletakse direktiivi kohaselt nõutud läbivaatamist. Direktiivi läbivaatamine toimub muutva direktiiviga, mille sisu selgitatakse järgnevalt.

Artikli 1 lõike 1 punktiga a ja artikli 1 lõike 3 punktiga a muudetakse kehtiva RoHS direktiivi artikli 2 lõikes 2 sätestatud ülemineku tähtaeg, mille jooksul võib kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmeid ELi turul kättesaadavaks teha, RoHS direktiivi artikli 4 lõikes 3 sätestatud samade elektri- ja elektroonikaseadmete ELi turule laskmist käsitlevatele nõuetele vastamise tähtajaks. Sellega järgitakse sama lähenemisviisi nagu kõigi muude nimetatud sättega juba hõlmatud tooterühmade puhul. Kõnealuse muudatusega tagatakse õiguslik selgus ja järjepidevus ning jäetakse välja säte järelturu tehingute täieliku keelamise kohta, mille kohaselt ei oleks asjaomaste toodete puhul olnud enam võimalik selliseid tehinguid teha pärast 22. juulit 2019.

Artikli 1 lõike 1 punktiga b jäetakse vileorelid RoHS 2 direktiivi kohaldamisalast välja.

Artikli 1 lõikega 2 laiendatakse maanteeväliste liikurmasinate mõiste määratlust, et hõlmata lisaks sisseehitatud jõuallikaga masinatele nendega sarnased võrgutoitel ajamiga masinad. Selle tulemusel jäävad maanteevälised võrgutoitel ajamiga liikurmasinad RoHS 2 direktiivi kohaldamisalast välja.

Artikli 1 lõike 3 punktis b sätestatakse, et remondiks, korduskasutuseks, funktsioonide ajakohastamiseks või võimsuse suurendamiseks ettenähtud kaablite ja varuosade suhtes ei kehtestata piiranguid, mida kehtestatakse kõigi kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmete suhtes. Sellega järgitakse sama lähenemisviisi nagu muude tooterühmade puhul.

Artikli 1 lõike 4 punktiga a sätestatakse maksimaalne kehtivusaeg eranditele, mis puudutavad avatud kohaldamisala kategooriat 11 (st muude kategooriatega hõlmamata elektri- ja elektroonikaseadmed). Teiste kategooriate puhul on erandite kehtivusaeg juba määratletud.

Artikli 1 lõike 4 punktiga b jäetakse välja tähtaeg, mille jooksul komisjon peab tegema otsuse kehtiva erandi uuendamise kohta. See kajastab tegelikkust arvestavat kogemust ja asjaolu, et selline tähtaeg ei anna taotlejatele täiendavat kindlustunnet.

3. KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA JA MÕJUHINNANGUD

Konsulterimine sidusrühmadega

Komisjon konsulteris sidusrühmadega kolme ettevalmistava uuringu² käigus spetsiaalsete veebisaitide kaudu. Samuti peeti ajavahemikul 2012–2015 sidusrühmadega kolm 12 nädala pikkust avatud konsultatsiooni ja neli kohtumist.

Ühendust võeti umbes 300 eksperdiga, liikmesriikide esindajatega, tööstusharu liitude, elektri- ja elektroonikaseadmete tootjate, valitsusväliste keskkonnaorganisatsioonide, konsultatsioonifirmade, ja -instituutide ning muud tüüpi organisatsioonidega (nt ülikoolidega). Umbes 40 osalejalt saadi vastused, mis tehti avalikult kättesaadavaks. Vastanud esindasid peamiselt äriühinguid ja riigiasutusi.

Küsimusele, kuidas nad eelistaksid kõnealuseid probleeme lahendada, vastas enamik vastanuid järgmiselt:

- järelturuga seotud probleemi puhul eelistati jätta välja järelturu tehingute täielik keelamine kõigi kohaldamisalasse lisatud elektri- ja elektroonikaseadmete puhul ning muuta üleminekuperiood sama kuupäevaga nõuetele vastamise tähtajaks;
- varuosadega seotud probleemi puhul eelistati kehtestada originaalvaruosade kasutamise („*repair-as-produced*“) säte;
- maanteeväliste liikurmasinatega seotud probleemi puhul eelistati RoHS direktiivi kohaldamisalast jätta välja sarnased, kuid vooluvõrku ühendatud masinad;

² http://ec.europa.eu/environment/waste/rohs_eee/studies_rohs4_en.htm

- vileorelitega seotud probleemi puhul eelistati vileorelid kohaldamisalast välja jätta.

Neid variante peetakse tulemuslikeks, tõhusateks ja ohututeks lahendusteks ning neid käsitletakse ka komisjoni ettepanekus.

Mõju hindamine

Komisjoni tegi ajavahemikul 2012–2015 kolm uuringut. Arvesse võeti ka liikmesriikides tehtud seotud uuringuid. Mõju hindamise aruanne sai õiguskontrollikomiteelt positiivse hinnangu ning seda on kirjeldatud mõju hinnangu kokkuvõttes.

Komisjoni kavandatud meetmetega saaks need neli kindlakstehtud probleemi lahendada ja meetmetega kaasneks allpool kirjeldatud kasu. Meetmete negatiivne mõju oleks piiratud või tühine.

Järelturu taastamine ja teatavate elektri- ja elektroonikaseadmete varuosade kättesaadavuse suurendamine toob kaasa järgmise positiivse mõju:

- kulude ja halduskoormuse vähenemine nii ettevõtjate (sh VKEde) kui ka riigiasutuste jaoks;
- positiivne majanduslik mõju täiendavate turuvõimaluste näol, mida pakutakse remondiga seotud ning järelturu müügiga tegelevatele ettevõtetele;
- positiivne sotsiaalne mõju, sealhulgas ELi haiglatele, millega säästetaks pärast 2019. aastat umbes 170 miljonit eurot, kuna säilib kasutatud meditsiiniseadmete edasimüügi ja ostu võimalus;
- keskkonnakasu tänu üldisele jäätmetekke vähenemisele: elektri- ja elektroonikaseadmete kasutamise pikendamise võimalus lükkab edasi nende olulusringi lõpu ja nende kõrvaldamise, mis omakorda lükkab edasi ohtlike jäätmete (elektroonikaromude) tekkimise. Enamikul juhtudel on täiendavate varuosade tootmise keskkonnamõju üliväike võrreldes eelise, mida annab kogu seadme kasutuses hoidmine. Selle meetmega hoitakse ELis aastas ära rohkem kui 3000 tonni ohtlike jäätmete teke ning toetatakse ringmajanduse algatust. Elektri- ja elektroonikaseadmete pikem eluiga annaks täiendavaid sääste ka energeetika ja toorainete vallas.

Vileorelite väljajätmine direktiivi kohaldamisalast aitab aastaks 2025 ära hoida kuni 90 % töökohtade kaotuse kõnealuses sektoris ja kuni 65 miljoni euro suuruse kahjumi igal aastal. Samuti hoitakse ära märkimisväärne kultuuriline kahju, kui lõppeks ära vileorelite tootmine, nende hooldamine ning järk-järgult ka nende kasutamine.

Maanteeväliste võrgutoitel ajamiga liikurmasinate väljajätmine direktiivi kohaldamisalast toetab tööstuse arengut sektoris, kuna kõrvaldatakse moonutused masinate käitlemisel. Näiteks võimaldaks käesolev ettepanek ELi puhastusmasinate sektoris igal aastal turule lasta 14 000 vooluvõrku ühendatud masinat (käive 300 miljonit eurot) ning hoiaks ära selliste masinate mudelite ELi turult kõrvaldamise riski. Samuti väheneksid kulud ja liigne halduskoormus nii ettevõtjate (sh VKEde) kui ka riigiasutuste jaoks.

4. MÕJU EELARVELE JA MUUD KÜSIMUSED

Käesolev õigusakti ettepanek ei mõjuta eelarvet.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁴,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/65/EL (teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes)⁵ artikli 24 lõikega 1 on nõutud, et komisjon uurib, kas on vaja muuta direktiivi 2011/65/EL kohaldamisala seoses direktiiviga hõlmatud elektri- ja elektroonikaseadmetega, ning esitab vajaduse korral õigusakti ettepaneku elektri- ja elektroonikaseadmete suhtes täiendavate erandite tegemise kohta.
- (2) Ringmajanduse edendamiseks liidus tuleks lihtsustada elektri- ja elektroonikaseadmete järelturu tehinguid, mis hõlmavad seadmete remonti, osade vahetamist varuosadega, parandamist ja korduskasutust. Tuleks tagada inimeste ja keskkonna kaitse kõrge tase ning samuti elektroonikaromude taaskasutamine ja kõrvaldamine keskkonnaohutul viisil. Tuleks vältida turuosaliste liigset halduskoormust. Elektri- ja elektroonikaseadmeid, mis jäid välja Euroopa Parlamendi ja nõukogu eelmise direktiivi 2002/95/EÜ⁶ kohaldamisalast, kuid mis ei vastaks direktiivi 2011/65/EL nõuetele, võib direktiivi 2011/65/EL kohaselt siiski kuni 22. juulini 2019 jätkuvalt turul kättesaadavaks teha. Pärast nimetatud kuupäeva ei ole nõuetele mittevastavate elektri- ja elektroonikaseadmete esmakordne turulelaskmine ega järelturu tehingud enam lubatud. Selline järelturu tehingute keelamine ei ole kooskõlas nende liidu

³ ELT C , , lk .

⁴ ELT C , , lk .

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes (uuesti sõnastatud) (ELT L 174, 1.7.2011, lk 88).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2002/95/EÜ, teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes (ELT L 37, 13.2.2003, lk 19).

meetmete üldpõhimõtetega, millega ühtlustatakse tooteid käsitlevaid õigusakte, ning seepärast tuleks see keeld välja jätta.

- (3) Teatavad nišitooted tuleks direktiivi 2011/65/EL kohaldamisalast välja jätta, kuna nende hõlmamise korral oleks keskkonna või tervisega seotud kasu ebaoluline ning tekiksid lahendamatud probleemid nõuetele vastavusega või moonutused, mida ei saaks tõhusalt kõrvaldada kõnealuse direktiiviga ette nähtud erandi tegemise korra abil.
- (4) Vileorelite ehitamisel kasutatakse konkreetset liiki pliisulamit, millele ei ole seni alternatiivi leitud. Enamik vileoreleid hoitakse samas kohas sajandeid ja neid vahetatakse väga harva uue vastu välja. Vileorelid tuleks direktiivi 2011/65/EL kohaldamisalast välja jätta, kuna vileorelite kohaldamisalasse hõlmamise korral oleks pliis asendamisega saavutatav kasu üliväike.
- (5) Direktiivi 2011/65/EL ei kohaldata sisseehitatud jõuallikaga maanteeväliste liikurmasinate suhtes, mis on kättesaadavaks tehtud üksnes majandus- ja kutsetegevuseks. Teatavat tüüpi maanteeväliste liikurmasinate puhul toodetakse samas tooteseerias kaks versiooni, mille ainus erinevus on nende jõuallikas (sisseehitatud või väline). Kõnealuses direktiivis tuleks neid kahte masina versiooni ühtmoodi käsitleda. Seega tuleks direktiivi 2011/65/EL kohaldamisalast välja jätta välise jõuallika abil töötava ajamiga maanteevälised liikurmasinad.
- (6) Kuna erandid teatavate ohtlike ainete kasutamise piirangutest tuleks kehtestada piiratud ajaks, tuleks kõigi asjaomaste elektri- ja elektroonikaseadmete kategooriate puhul selgelt määratleda kehtivate erandite kehtivusaeg, sealhulgas tuleks see määratleda ka direktiivi 2011/65/EL I lisas esitatud kategooria 11 puhul.
- (7) Pärast erandi uuendamise taotluse saamist peab komisjon tegema otsuse hiljemalt kuus kuud enne erandi kehtivusaja lõppu, välja arvatud juhul, kui konkreetne olukord õigustab teistsugust tähtaega. Uute erandite taotluste kohta tehtavate otsuste vastuvõtmiseks ei ole komisjonile sätestatud konkreetset tähtaega. Vastavalt komisjoni aruandele Euroopa Parlamendile ja nõukogule komisjonile delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks direktiiviga 2011/65/EL antud õiguse rakendamise kohta⁷ ei ole sellise tähtaja kehtestamine praktikas võimalik, kuna uuendamistaotluse hindamiseks on vaja läbida mitu kohustuslikku menetlustappi. Tähtaja kehtestamine ei anna uuendamistaotluse kehtiva läbivaatamismenetluse puhul mingit lisaväärtust ja selle ebapraktilisus tekitab ettevõtjates ja teistes sidusrühmades ebakindlust. Tegevuse jätkumine on tagatud, kuna turuosalised võivad tugineda sellele, et kehtiv erand jääb kehtima seni, kuni otsus uuendamistaotluse kohta on vastu võetud. Seepärast tuleks tähtajaga seotud säte välja jätta.
- (8) Kuna kõnealuse direktiivi eesmärke, nimelt aidata ohtlike ainete kasutamise piiramise teel kaasa inimeste ja keskkonna kaitsele ning elektroonikaromude keskkonnaohutule taaskasutamisele ja kõrvaldamisele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest liikmesriikide õigusnormide või haldusmeetmete vahelised erinevused võivad tekitada liidus kaubandustõkkeid ja moonutada konkurentsi, mistõttu võib neil olla otsene mõju siseturule, ning probleemi ulatuse ja selle seose tõttu muude liidu õigusaktidega, mis käsitlevad jäätmete taaskasutamist ja kõrvaldamist ning selliseid ühist huvi pakkuvaid valdkondi, nagu inimeste tervise kaitse, on neid parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud

⁷ COM(2016) 215 (final), 18. aprill 2016.

subsidiarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2011/65/EL muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

- a) lõige 2 jäetakse välja;
- b) lõikesse 4 lisatakse punkt k:
„k) vileorelid“.

2) Artikli 3 punkt 28 asendatakse järgmisega:

„28. „üksnes majandus- ja kutsetegevuseks kättesaadavaks tehtud maanteevälised liikurmasinad“ – sisseehitatud jõuallikaga või võrgutoitel ajamiga masinad, mille käitamine nõuab kas liikuvust või töö käigus pidevat või vaheaegadega liikumist mitme kindla töökoha vahel, ning mis on tehtud kättesaadavaks üksnes majandus- ja kutsetegevuses kasutamiseks“.

3) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Lõiget 1 kohaldatakse meditsiiniseadmete ning seire- ja kontrolliseadmete suhtes, mis lastakse turule alates 22. juulist 2014, meditsiiniliste *in vitro* diagnostikaseadmete suhtes, mis lastakse turule alates 22. juulist 2016, ning tööstuslike seire- ja kontrolliseadmete suhtes, mis lastakse turule alates 22. juulist 2017 ning kõigi muude elektri- ja elektroonikaseadmete suhtes, mis jäid välja direktiivi 2002/95/EÜ kohaldamisalast ning mis lastakse turule alates 22. juulist 2019.“;

b) lõikele 4 lisatakse punkt ea:

„ea) kõik muud elektri- ja elektroonikaseadmed, mis jäid välja direktiivi 2002/95/EÜ kohaldamisalast ning mis lastakse turule alates 22. juulist 2019.“.

4) Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 teine lõik asendatakse järgmisega:

III lisa 21. juuli 2011. aasta seisuga loetletud erandite maksimaalne kehtivusaeg, kui ei ole ette nähtud lühemat ajavahemikku, mida võib pikendada, on:

- a) I lisa kategooriate 1–7 ja 10 korral viis aastat alates 21. juulist 2011;
- b) I lisa kategooriate 8 ja 9 korral seitse aastat alates artikli 4 lõikes 3 sätestatud asjaomastest kuupäevadest;
- c) I lisa kategooria 11 korral viis aastat alates 22. juulist 2019.“;

b) lõikest 5 jäetakse välja teise lõigu esimene lause.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [\[insert date ten months after the entry into force of this Directive\]](#). Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste õigus- ja haldusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja